

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a sudkýň JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobkyne **K., a.s. V.**, so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **Ing. J. L.**, bývajúcemu vo V., zastúpenému JUDr. M. Ď., advokátom so sídlom v N., **o náhradu poistného plnenia 1 963,65 € (59 157 Sk)**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 15 C 47/2007, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. mája 2009 sp. zn. 7 Co 268/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom zo 4. septembra 2008 č.k. 15 C 47/2007-118 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť jej do 3 dní sumu 59 157 Sk, ktorá predstavuje 30 % z náhrady poistného plnenia, ktoré ako poisťovateľka vyplatila z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla za

žalovaného (poistníka) poškodenému (§ 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov – ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“). Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli 30. decembra 2008 poistnú zmluvu č. X. na poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve (zn. O. EVČ N.). Týmto vozidlom bola 12. augusta 2004 spôsobená škoda poškodenému Š. M., ktorý nárok na náhradu spôsobenej škody uplatnil voči žalobkyňi. Žalobkyňa poskytla poškodenému 22. septembra 2004 poistné plnenie 197 191 Sk. Keďže žalovaný bol v čase poistnej udalosti v omeškaní s platením poistného, žalobkyňa uplatnila voči nemu nárok na zaplatenie časti poistného plnenia v rozsahu 30 %. Súd konštatoval, že žalobkyňa preukázala základ nároku, neunesla ale dôkazné bremeno v tom, že výšku jej nároku predstavuje 30 % zo sumy vyplatenej poškodenému. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Nitre rozsudkom z 21. mája 2009 sp. zn. 7 Co 268/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi do 3 dní sumu 1 963,65 € a nahradiť jej trovy prvostupňového konania. Žalobkyňi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že v konaní nebola sporná existencia právneho vzťahu, z ktorého je vyvodzovaný žalobou uplatnený nárok, omeškanie žalovaného s platením poistného, vznik a výška škody, ani výška poistného plnenia poskytnutého žalobkyňou poškodenému. V odvolacom konaní však bola spornou otázka, voči komu má žalobkyňa právo na náhradu za ňou poskytnuté plnenie a v akej výške jej patrí náhrada za toto plnenie. Odvolací súd vzťah účastníkov konania posudzoval podľa ustanovení § 4 ods. 1 a § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. Prevádzkovateľom motorového vozidla v čase poistnej udalosti bol žalovaný, i keď vozidlo zveril inej osobe (J. K.) na sprostredkovanie predaja. Pri zverení vozidla za účelom sprostredkovania následného predaja si žalovaný musel byť vedomý toho, že sprostredkovateľ môže vozidlo krátkodobo zveriť možnému kupcovi na uskutočnenie skúšobnej jazdy. Ak aj dopravnú nehodu spôsobil niekto iný (vodič vozidla M. M.), zodpovednosť žalovaného za škodu je daná právnym titulom zodpovednosti prevádzateľa vozidla (§ 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka) bez aplikácie § 430 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na ktoré poukazoval žalovaný. Ten, kto použije dopravný prostriedok bez vedomia alebo proti vôli prevádzateľa, zodpovedá za škodu, ktorú inému spôsobil prevádzkou dopravného prostriedku. Avšak prevádzkovateľ, ktorý požičal alebo inému zveril vozidlo, alebo iný dopravný prostriedok, ostáva jeho

prevádzkovateľom, a tým aj zodpovedným za škodu. K otázke výšky náhrady patriacej žalobkyni za ňou poskytnuté poistné plnenie odvolací súd uviedol, že § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. neobmedzuje rozsah plnenia, ktoré je poisťovňa oprávnená požadovať v prípade omeškania s platením poistného v čase poistnej udalosti a stanovuje jej právo aj na náhradu celého plnenia. Žalobkyňa si pre obdobné prípady vypracovala vlastnú metodiku postupu, v zmysle ktorej od poistených žiada percentuálny podiel z vyplateného plnenia. V tomto smere od žalovaného požadovala náhradu len v rozsahu 30 %. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa dostatočne preukázala opodstatnenosť žaloby. Jej odvolanie považoval za dôvodné, a preto napadnutý rozsudok zmenil (§ 220 O.s.p.) tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyni žalovanú sumu. V konaní úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov prvostupňového konania (§ 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.); keďže jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, nepriznal jej ich náhradu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odvolací súd vecne nesprávne vyriešil otázku, za koho žalobkyňa v skutočnosti poskytla poškodenému poistné plnenie. Žalovaný (ako záujemca) a J. K. (ako sprostredkovateľ) uzatvorili ústne zmluvu o sprostredkovaní predaja vozidla, ktoré žalovaný zveril 15. februára 2004 sprostredkovateľovi. Žalovaný ale pri tom neudelil súhlas na jeho scudzenie ani použitie treťou osobou. V tomto smere neurobil žiadny prejav vôle. Právny názor odvolacieho súdu, v zmysle ktorého žalovaný pri zverení vozidla za účelom sprostredkovania a následného predaja si mal byť vedomý, že sprostredkovateľ môže vozidlo krátkodobo zveriť možnému kupcovi na vyskúšanie, nemá žiadne skutkové alebo vecné opodstatnenie. Tento záver nemožno vyvodit' ani zo samotnej sprostredkovateľskej zmluvy. Predpokladom uvedeného krátkodobého použitia vozidla pre účely skúšobnej jazdy je bezpochyby súhlas udelený záujemcom, ktorý ho ale v tomto prípade neudelil. Žalovaný zdôraznil, že už pri svojom prvom procesnom úkone v danej veci (odpore proti platobnému rozkazu) uviedol, že sprostredkovateľ a nesplnomocnil ani na požičanie ani na predaj vozidla. S ohľadom na jeho opakované tvrdenia, že M. M. použil predmetné vozidlo bez jeho vedomia a proti jeho vôli, je zarážajúce opomenutie uvedených tvrdení v tej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorá sa týka zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu. Za škodu spôsobenú vozidlom poškodenému nesie v danom prípade zodpovednosť M. M. ako ten, kto vozidlo použil neoprávnene (§ 12 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z.). Žalobkyňa teda nemohla plniť za žalovaného (a preto ani nemôže od neho požadovať náhradu za ňou

poskytnuté poisťné plnenie). Plniť mohla len za M. M. a od neho mala požadovať náhradu ňou poskytnutého poisťného plnenia. Z uvedených dôvodov žalovaný žiadal napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žaloba sa zamietá a žalovanému sa priznáva náhrada trov konania.

Žalobkyňa sa k dovolaniu písomne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi; tieto dôvody neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu dovolania.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd najskôr skúmal, či v konaní nedošlo k procesným nesprávnostiam vykazujúcim znaky procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. alebo tzv. procesných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Takéto procesné vady neboli v dovolaní namietané a ani v dovolacom konaní nevyšli najavo.

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Žalobkyňa sa v predmetnom súdnom konaní domáhala voči žalovanému uloženia povinnosti zaplatiť jej časť náhrady poistného plnenia, ktoré zaplatila poškodenému za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

So zreteľom na čas vzniku tvrdenej poistnej udalosti je v tomto konaní pre ďalší výklad Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodný výklad Občianskeho zákonníka v znení účinnom k 30. júlu 2004, kedy došlo k predmetnej dopravnej nehode, pričom rozsah a podmienky zákonného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravoval v tom čase zákon č. 381/2001 Z.z.

Fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky (§ 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Osoba zodpovedná za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je pre prípad svojej zodpovednosti (§ 427 až 423 Občianskeho zákonníka) poistená v rozsahu a za podmienok uvedených v osobitnom zákone – zákone č. 381/2001 Z.z.

Ustanovenie § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. priznáva poisťovateľovi proti poisťníkovi špecifický nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak v čase, keď nastala poistná udalosť, bol v omeškaní s platením poistného. Nárok upravený v tomto ustanovení nie je nárokom na náhradu škody vzniknutej poškodenému (nie je odvodeným nárokom od práva poškodeného) proti tomu, kto škodu spôsobil; ide o osobitný (originálny) nárok poisťovateľa vyplývajúci z poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou.

Treba uviesť, že poisťovateľom je poisťovňa (§ 2 písm. d/ zákona č. 381/2001 Z.z.) a poisťníkom ten, kto uzavrel s poisťovateľom zmluvu o poistení zodpovednosti (§ 2 písm. e/ zákona č. 381/2001 Z.z.). Povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom; ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má nájomca (§ 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.). Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla

uvedeného v poistnej zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.). Poisteným je ten, na koho sa vzťahuje poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla; môže to byť poistník, prevádzkovateľ motorového vozidla a aj vodič. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci (§ 4 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z.).

Predpokladmi vzniku nároku poisťovateľa proti poistníkovi v zmysle § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. je, že poisťovateľ vyplatil poškodenému za poistníka poistné plnenie z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla a že v čase, keď nastala poistná udalosť, bol poistník v omeškaní s platením poistného. Nie je pritom rozhodujúce, kto vozidlo viedol a svojim zavinením spôsobil škodu (nejde tu totiž o spôsobenie škody určitou osobou); určujúcim je, že škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla, na ktoré sa vzťahuje poistná zmluva. Jeho prevádzkovateľom (poisteným) je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá má právnu alebo faktickú možnosť disponovať s motorovým vozidlom (§ 2 písm. j/ zákona č. 381/2001 Z.z.); spravidla ide zároveň o vlastníka motorového vozidla.

Z hľadiska poistnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je vždy určujúce motorové vozidlo, prevádzkou ktorého bola škoda spôsobená. V danom prípade bolo výsledkami vykonaného dokazovania preukázané, že žalobkyňa poskytla poškodenému poistné plnenie z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla (22. septembra 2004), vo vzťahu ku ktorému bol žalovaný poistníkom, poisteným a prevádzkovateľom zároveň a v čase, keď nastala poistná udalosť (30. júla 2004), bol v omeškaní s platením poistného (zaplatil ho až 4. augusta 2004). Tieto okolnosti založili nárok žalobkyne proti žalovanému v zmysle § 12 ods. 1 písm. f/ zákona č. 381/2001 Z.z. Žalobkyňa preto opodstatnene uplatnila žalobou tento nárok proti žalovanému.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že pasívnu legitimáciu žalovaného v danej veci nevyklučuje okolnosť, že poisteným môže byť v predmetnej veci prípadne aj vodič vozidla (M. M.). Osobitný nárok poisťovateľa proti poistenému, ktorý nie je poistníkom (napríklad proti vodičovi vykazujúcemu tieto znaky), je upravený v ustanovení § 12 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Vzhľadom na to dovolanie žalovaného zamietol podľa § 243b ods. 1 O.s.p.

Dovolací súd nepriznal úspešnej žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 22. septembra 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková